

УДК 336.76

А. С. Шолойко,
д. е. н., доцент, професор кафедри страхування, банківської справи та фінансово-менеджменту,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1239-4281>
П. А. Хоу,
аспірант кафедри страхування, банківської справи та фінансово-менеджменту,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-6009-1060>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.7.77

ЦИКЛІЧНІСТЬ ФІНАНСОВОГО ТРЕЙДИНГУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

A. Sholoiko,
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the Department of Insurance,
Banking and Risk Management, Taras Shevchenko National University of Kyiv
P. Hou,
Postgraduate student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

CYCLICALITY OF FINANCIAL TRADING UNDER GLOBALIZATION

В сучасних умовах прояв циклічності фінансового трейдингу стає досить швидко відчутним на глобалізованих фінансових ринках. З огляду на це, варто приділити більше уваги специфіці циклічності фінансового трейдингу на розвинених ринках і ринках, що розвиваються, задля більш свідомого формулювання інвестиційних стратегій.

Метою дослідження є визначення особливостей циклічності фінансового трейдингу в умовах глобалізації. Задля досягнення поставленої мети до уваги береться поділ фінансових ринків на розвинені ринки і ринки, що розвиваються, а також використовується теорія економічних циклів Кондратьєва.

За результатами проведеного дослідження було виявлено таку особливість циклічності фінансового трейдингу в умовах глобалізації на розвинених фінансових ринках і ринках, що розвиваються, як наявність лаг-циклу в етапах функціонування регіональних фінансових ринків, на яких здійснюється фінансовий трейдинг. Це вказує на взаємозалежну природу розвинених фінансових ринків і ринків, що розвиваються, які по черзі перебувають то у відстаючому, то в наздоганяючому станах. У подальших дослідженнях досить важливим є співставлення циклічності фінансового трейдингу з етапами глобалізації.

In modern conditions, the manifestation of the cyclical nature of financial trading becomes quite noticeable and quite quickly in globalized financial markets. So, it is worth paying more attention to the specifics of the cyclical nature of financial trading in developed and emerging markets in order to formulate investment strategies more consciously.

The purpose of the study is to determine the features of the cyclical nature of financial trading in the context of globalization. To achieve this goal, the division of financial markets into developed and emerging markets is taken into account, and Kondratiev's theory of economic cycles is also used.

According to the results of the study, such a feature of the cyclical nature of financial trading under globalization in developed and emerging financial markets was identified as the presence of a lag cycle in the stages of functioning of regional financial markets in which financial trading is carried out. In particular, it was found that when financial trading in developed financial markets is in the accumulation phase, then in emerging markets it is in the correction phase. While financial trading in developed markets is characterized by a growth phase, in emerging financial markets it is in an accumulation phase. If financial trading in developed markets is moving into a spread phase, then in emerging financial markets it is in a growth phase. And finally, if the phase of correction comes for financial trading in developed markets, then in emerging financial markets it goes into the phase of distribution. This contributes to the interdependent nature of developed and emerging financial markets, which alternately find themselves in lagging and catching-up states. The one-phase lag between cycles in these financial markets creates a feedback loop that can either enhance global growth or exacerbate global downturns. Understanding this dynamic is critical for regulators and investors to shape their strategies more consciously. In further research, it is important to correlate the cyclicity of financial trading with the stages of globalization.

Ключові слова: інвестування, фінансові ринки, криптоактиви, фаза корекції, фаза зростання, фаза накопичення, фаза розповсюдження.

Key words: investing, financial markets, crypto assets, correction phase, growth phase, accumulation phase, distribution phase.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

На сучасному етапі глобалізація суттєво впливає на фінансовий трейдинг, посилюючи взаємозв'язок економік та вплив економічних циклів через кордони. Інтеграція глобальних фінансових ринків означає, що фінансові цикли більше не обмежуються окремими країнами, а є частиною ширшої, взаємопов'язаної системи. Як наслідок, економічні події в одному регіоні можуть спровокувати хвильовий ефект у всій глобальній фінансовій системі, підсилюючи вплив як бумів, так і спадів. Історично фінансові ринки формувалися довгостроковими циклами, такими як хвиля Кондратьєва, які охоплюють 40-50 років, враховуючи технологічні інновації та серйозні зміни в економічних парадигмах [3, 6]. На ці цикли все більше впливає глобалізація, оскільки технологічний прогрес і потоки капіталу виходять за межі національних кордонів.

Цикл Кондратьєва, або "довга хвиля", є ключовим поняттям у розумінні того, як глобалізація вплинула на фінансові ринки. Цей цикл ділиться на дві фази: розширення і звуження. Фаза розширення характеризується технологічними інноваціями, підвищенням продуктивності та економічним зростанням, тоді як фаза скорочення характеризується уповільненням економіки,

фінансовими кризами та корекцією ринку [3, 6]. У зв'язку з цим актуальним є визначення особливостей циклічності фінансового трейдингу в умовах глобалізації.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз останніх досліджень і публікацій з питань розвитку фінансового трейдингу вказує на те, що досить повне визначення даного поняття з виокремленням сутності, змісту і результату, як складових дефініцій, було сформульоване у праці [8]. Теал Дж. здійснив широкий огляд фінансового трейдингу та інвестування, зосередившись на торгівлі, торгових установах, фінансових ринках та організаціях, які беруть участь, сприяють і регулюють торговельну діяльність [9]. Оскільки фінансовий трейдинг здійснюється на фінансових ринках, що час від часу наражаються на вплив кризових явищ, що досить швидко стають відчутними в різних куточках світу в умовах глобалізації [4, 7], то він підпадає під певну циклічність, яка притаманна ринкам і економіці в цілому. Дану циклічність досить цікаво розглянути за допомогою теорії довгих хвиль Кондратьєва, критичний аналіз якої ґрунтовно висвітлив Мягкий М. [1]. Перез К. в свою чергу проаналізував циклічну динаміку бульбашок і золотих віків під впливом технологічних революцій і фінансового капіталу [6]. Певна циклічність вже прослідковується і на порівняно нових ринках, таких як ри-

Таблиця 1. Циклічність фінансового трейдингу на ринку криптовалют

Фаза	Характеристика циклу
Накопичення	Ціни на криптовалюту стабілізуються після корекції ринку або обвалу. Ця фаза характеризується низькою волатильністю та поступовим накопиченням активів кмітливими інвесторами, яких часто називають «китами». Оскільки глобалізація сприяє потокам капіталу, ця фаза може залучити міжнародних інвесторів, які прагнуть заробити на майбутньому зростанні
Зростання	Відбувається швидке зростання цін, оскільки ринковий оптимізм повертається та нові інвестори приходять на ринок. Ця фаза часто зумовлена технологічним прогресом, нормативними розробками та дедалі більшим впровадженням криптовалют як законного класу активів. Глобалізація посилює цю фазу, уможливаючи глобальну участь у фінансовому трейдингу на ринках криптовалют, що ще більше підвищує ціни
Розповсюдження	Перші інвестори починають фіксувати прибуток, коли ціни досягають нових максимумів. Ця фаза часто збігається зі зростанням ринкових спекуляцій і азіотажу в ЗМІ, що залучає менш досвідчених інвесторів. Глобальний характер ринків криптовалют означає, що коливання цін в одному регіоні може швидко поширитися на інші, що призведе до широкомасштабної активності ринку
Корекції	Дана фаза настає, коли ринковий ентузіазм згасає, що призводить до значного падіння цін. Ця фаза часто посилюється панічними продажами, регулятивним втручанням або негативними новинами. Взаємозв'язок глобальних ринків означає, що корекція цін на криптовалюту може мати ширші наслідки для фінансових ринків, особливо якщо залучається більше інституційних інвесторів

Джерело: складено авторами на основі [1, 3, 10].

нок криптоактивів [2]. Відповідно в умовах глобалізації варто звернути більше уваги на специфіку циклічності фінансового трейдингу як на розвинених фінансових ринках, так і на ринках, що розвиваються.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою дослідження є визначення особливостей циклічності фінансового трейдингу в умовах глобалізації.

Задля досягнення поставленої мети до уваги береться поділ фінансових ринків на розвинені ринки і ринки, що розвиваються, а також використовується теорія економічних циклів Кондратьєва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

З початку 1980-х років світова економіка перебуває у фазі розширення поточного циклу Кондратьєва, що спричинено розвитком інформаційних технологій, Інтернету та телекомунікацій [3, 6]. Однак, коли цикл наближається до спаду, ознаки скорочення стають очевидними, глобальне економічне зростання сповільнюється, а фінансові ринки відчувають підвищену волатильність.

Окрім циклів Кондратьєва, на фінансові ринки також впливають середньострокові цикли Жюгляра та короткострокові цикли Кітчина. Цикли Жюгляра, які тривають приблизно 7—11 років, зумовлені коливаннями ділових інвестицій і тісно пов'язані з фазами економічного відновлення та спаду. З іншого боку, цикли Кітчина тривають приблизно 3—5 років і зумовлені коригуванням запасів і короткостроковими коливаннями попиту [3, 6]. Глобалізація синхронізувала ці цикли між економіками, що призвело до одночасного економіч-

ного зростання та скорочення в різних регіонах. Ця синхронізація посилює наслідки економічних спадів, як це було видно під час світової фінансової кризи 2008 року, коли спад на ринку житла в США спровокував світову рецесію [8].

Технологічні інновації відіграють вирішальну роль у стимулюванні циклів фінансового ринку в умовах глобалізації. Сучасна хвиля Кондратьєва, яку часто називають "п'ятою промисловою революцією", що характеризується цифровою революцією, де домінують досягнення в обчислювальній техніці, телекомунікаціях та Інтернеті. У міру того як ця хвиля досягає зрілості, світ знаходиться на порозі шостої хвилі Кондратьєва, що рухається впровадженням нових технологій, таких як штучний інтелект (ШІ), біотехнології та відновлювані джерела енергії.

Перехід між цими технологічними хвилями часто призводить до турбулентності фінансового ринку, оскільки старі галузі занепадають і натомість з'являються нові. В якості прикладу можна навести фінансовий трейдинг на ринку криптовалют, який представляє новий

рубіж у фінансовому ландшафті. Криптовалюти, що базуються на технології блокчейн, є підтвердженням того, як технологічні інновації можуть створювати нові ринки та ставити під загрозу функціонування традиційних фінансових систем. Хоча ринок криптовалют відносно молодий, однак за даними Yahoo Finance він демонструє чітку циклічну поведінку під впливом глобальних фінансових тенденцій [10]. Будучи спекулятивним і дуже нестабільним ринком, криптовалюти, такі як біткойн і ефіріум, пережили цикли підйому та падіння, які віддзеркалюють ширші цикли Кондратьєва та Жюгляра (табл. 1).

Оскільки світ продовжує глобалізуватись, що підтверджує KOF Globalization Index [2, 5], цикли фінансового ринку, ймовірно, стануть ще більш взаємопов'язаними. Наступна хвиля Кондратьєва, що ґрунтується на інноваціях у ШІ, біотехнологіях і відновлюваних джерелах енергії, сформує майбутнє світових фінансових ринків. Ці технологічні досягнення створять нові можливості та виклики, що призведе до появи нових галузей промисловості та занепаду інших.

Криптовалютний ринок, як частина цього ширшого фінансового ландшафту, продовжуватиме розвиватися під впливом цих глобальних циклів. Оскільки цифрові валюти стають більш інтегрованими в глобальну фінансову систему, їх циклічна поведінка відіграватиме вирішальну роль у формуванні майбутнього фінансових ринків в умовах глобалізації.

Регіональні фінансові ринки взаємопов'язані між собою, і існує кореляція між цінами на активи та ринковими рухами. Розуміння цих взаємозв'язків допомагає визначити канали передачі ризику та потенційні ефекти поширення з одного ринку на інший. Глобальна фінансова криза 2008 року продемонструвала, як фінансові

Таблиця 2. Циклічність фінансового трейдингу на розвинених фінансових ринках і ринках, що розвиваються

Ринки	Фаза I. Фаза накопичення (розвинені ринки) та фаза корекції (ринки, що розвиваються)	Фаза II. Фаза зростання (розвинені ринки) та фаза накопичення (ринки, що розвиваються)	Фаза III. Фаза розповсюдження (розвинені ринки) та фаза зростання (ринки, що розвиваються)	Фаза IV. Фаза корекції (розвинені ринки) та фаза розповсюдження (ринки, що розвиваються)
Розвинені ринки	<p>Опис: інституційні інвестори починають накопичувати недооцінені активи, оскільки настрої ринку змінюються до обережного оптимізму. Як правило, спостерігається низька волатильність, а ринкова активність визначається розумним позионуванням заощаджень для наступної фази зростання.</p> <p>Вплив: коли розвинені ринки починають стабілізуватися, ринки, що розвиваються, часто все ще перебувають у фазі корекції, маючи справу з наслідками попередніх ринкових ексцесів. Стабільність на розвинених ринках може призвести до стабілізації відтоку капіталу з ринків, що розвиваються, забезпечуючи основу для їх відновлення</p>	<p>Опис: відбувається підвищення довіри інвесторів, зростання цін на активи та економічне зростання. Роздрібні та інституційні інвестори підвищують оцінку. Економічні показники, такі як зростання ВВП і споживчі витрати, демонструють помітне покращення</p> <p>Вплив: зростання на розвинених ринках сприяє зростанню попиту на товари та продукти на ринках, що розвиваються. Це призводить до припливу капіталу в ці регіони. Цей приплив допомагає ринкам, що розвиваються, перейти від фази корекції до фази накопичення</p>	<p>Опис: ціни на активи починають вирівнюватися, а настрої ринку стають дедалі обережнішими. Ринкові оцінки часто досягають піку, після чого зростає волатильність у міру зростання невизначеності</p> <p>Вплив: охолодження розвинутих ринків часто перенаправляє інвестиційний капітал на ринки, що розвиваються, які все ще перебувають у фазі зростання. Це переміщення капіталу може посилити зростання на ринках, що розвиваються, навіть, якщо розвинені ринки починають стикатися зі зниженим тиском</p>	<p>Опис: відбувається значне падіння цін на активи, уповільнення економіки та підвищення волатильності ринку. Інвестори поспішають продавати переоцінені активи, що призводить до різкого падіння ринку. Центральні банки та уряди можуть втручатися за допомогою заходів стимулювання, щоб запобігти тривалій рецесії</p> <p>Вплив: корекція на розвинених ринках часто запускає фазу розповсюдження на ринках, що розвиваються, оскільки інвестори починають уникати ризику та починають виводити капітал. Уповільнення економіки на розвинених ринках зменшує попит на експортну продукцію країн, що розвиваються, ще більше посилюючи спад у цих регіонах</p>
	Ринки, що розвиваються	<p>Опис: відбувається значне зниження цін на активи та економічне уповільнення. Висока волатильність і девальвація валюти є поширеними явищами, як і відтік капіталу. Фаза корекції часто відзначається спробами стабілізувати економіку за допомогою політичних інтервенцій або зовнішньої підтримки (наприклад, позики МВФ)</p> <p>Вплив: стабілізація та поступове відновлення на розвинених ринках створює умови для того, щоб ринки, що розвиваються, почали поживлятися, оскільки економічне середовище покращується та капітал починає повертатися</p>	<p>Опис: з'являється вигода від припливу капіталу та покращення економічних умов, викликаних попитом з боку розвинених ринків. Інвестори починають бачити цінність цих ринків, що призводить до поступового зростання цін на активи та більш стабільного економічного середовища</p> <p>Вплив: покращення умов на ринках, що розвиваються, сприяє глобальному зростанню, зміцнюючи позитивний імпульс на розвинених ринках і сприяючи збільшенню міжнародної торгівлі та інвестицій</p>	<p>Опис: відбувається швидке економічне зростання, високий приплив капіталу та значне зростання цін на активи. Фаза зростання часто більш нестабільна, ніж на розвинених ринках, зумовлена вищими ризиками та прибутками. Економічні показники на цих ринках демонструють значне покращення, яке підтримується глобальним попитом та інвестиціями</p> <p>Вплив: постійне зростання на ринках, що розвиваються, забезпечує буфер проти фази розповсюдження на розвинених ринках, підтримуючи глобальну економічну активність, навіть коли розвинені ринки починають охолоджуватися</p>

Джерело: розроблено авторами.

потрясіння в одному регіоні можуть швидко поширитися на інші, підкресливши важливість моніторингу цих кореляцій [4].

Глобальна система фінансового трейдингу є складною та динамічною мережею регіональних ринків і учасників. Розуміння взаємодії та залежності між цими

ринками має вирішальне значення для ефективного управління ризиками, формулювання політики та прийняття інвестиційних рішень. Постійне дослідження та моніторинг цих ринків є важливими для орієнтування в викликах і можливостях у світовому фінансовому ландшафті.

Загалом відслідковується така особливість циклічності фінансового трейдингу на розвинених ринках і ринках, що розвиваються за умов глобалізації як наявність лаг-циклу регіональних фінансових ринків, на яких здійснюється фінансовий трейдинг, тобто ринки, що розвиваються, зазвичай відстають від розвинутих ринків на один етап. Це створює динаміку, коли зміни на розвинених ринках часто викликають відповідні зміни на ринках, що розвиваються, хоча й із затримкою (табл. 2).

Пояснення циклів регіональних фінансових ринків в умовах глобалізації підкреслює взаємозв'язок розвинених ринків і ринків, що розвиваються. Однофазова затримка між циклами на цих ринках створює петлю зворотного зв'язку, яка може або посилити глобальне зростання, або посилити глобальні спади. Розуміння цієї динаміки має вирішальне значення для регуляторних органів та інвесторів, які мають більш свідомо формувати стратегії.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Глобалізація відіграла вирішальну роль у формуванні світового ландшафту фінансового трейдингу. Глобальний ринок криптовалюти став значним гравцем у фінансовій сфері, що також піддається циклічності. Криптовалюти, такі як Bitcoin та Ethereum, набули популярності як альтернативні інвестиційні активи та стали більш інтегрованими в традиційні фінансові системи. Зростання криптовалюти зумовлене технологічним прогресом, дедалі більшими запозиченнями інституційними інвесторами та прагненням до децентралізованих фінансових систем. Однак регуляторні проблеми створюють ризики та виклики для майбутнього криптоактивів.

Ширша участь та глибша інтеграція країн у глобальну економіку призвели до збільшення взаємозв'язку та кореляції між регіональними фінансовими ринками. Скоординовані міжнародні зусилля, такі як нормативно-правова база та співпраця, мають важливе значення для вирішення глобальних фінансових проблем і забезпечення фінансової стабільності. В процесі дослідження було виявлено таку особливість циклічності фінансового трейдингу в умовах глобалізації на розвинених фінансових ринках і ринках, що розвиваються, як наявність лаг-циклу регіональних фінансових ринків, на яких здійснюється фінансовий трейдинг в умовах глобалізації. Цей факт пояснює взаємозалежну природу розвинених фінансових ринків і ринків, що розвиваються. В подальших дослідженнях досить важливим є співставлення циклічності фінансового трейдингу з етапами глобалізації.

Література:

1. Мякий М. Теорія довгих хвиль Кондратьєва: тенденції та протиріччя. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка. 2009. № 110. С. 50—53. URL: http://bulletin-econom.univ.-kiev.ua/wp-content/uploads/2016/01/110_14.pdf
2. Burniske C., Tatar J. *Cryptoassets: The Innovative Investor's Guide to Bitcoin and Beyond*. McGraw-Hill Education. 2017.

3. Investopedia. *Kontradiieff Waves: Definition, Past Cycles, How They Work*. 2025. URL: <https://www.investopedia.com/terms/k/kontradiieff-wave.asp>

4. Kindleberger C. P., Aliber R. Z. *Manias, Panics, and Crashes: A History of Financial Crises* (6th ed.). Palgrave Macmillan. 2011.

5. KOF Swiss Economic Institute. *KOF Globalisation Index*. 2025. URL: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>.

6. Perez C. *Technological Revolutions and Financial Capital: The Dynamics of Bubbles and Golden Ages*. Edward Elgar Publishing. 2002.

7. Savina G., Haelg F., Potrafke N., Sturm J.-E. *The KOF Globalisation Index — Revisited*. Review of International Organizations. 2019. № 14 (3). Pp. 543—574.

8. Sholoiko A., Hou P. *Conceptualization of financial trading*. Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics. 2023. № 2 (222). Pp. 150—156. URL: <https://doi.org/10.17721/1728-2667.2023/223-2/19>

9. Teall J.L. *Financial Trading and Investing*. Second edition. Luiss Business School, Rome, Italy. Academic Press is an imprint of Elsevier. 2018.

10. Yahoo Finance. *Bitcoin USD (BTC-USD)*. 2024. URL: <https://finance.yahoo.com/quote/BTC-USD/>

References:

1. Miahkyi, M. (2009), "Theory of Kontradiieff Long Waves: trends and contradictions", Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, vol. 110, pp. 50—53.

2. Burniske, C. and Tatar, J. (2017), *Cryptoassets: The Innovative Investor's Guide to Bitcoin and Beyond*, McGraw-Hill Education, NY, USA.

3. Investopedia (2025), "Kontradiieff Waves: Definition, Past Cycles, How They Work", available at: <https://www.investopedia.com/terms/k/kontradiieff-wave.asp> (Accessed 21 March 2025).

4. Kindleberger, C. P. and Aliber, R. Z. (2011), *Manias, Panics, and Crashes: A History of Financial Crises*, 6th ed., Palgrave Macmillan, London, UK.

5. KOF Swiss Economic Institute (2025), "KOF Globalisation Index", available at: <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html> (Accessed 21 March 2025).

6. Perez, C. (2002), "Technological Revolutions and Financial Capital: The Dynamics of Bubbles and Golden Ages", Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK.

7. Savina, G., Haelg, F., Potrafke, N. and Sturm, J.-E. (2019), "The KOF Globalisation Index — Revisited", Review of International Organizations, vol. 14 (3), pp. 543—574.

8. Sholoiko, A. and Hou, P. (2023), "Conceptualization of financial trading", Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economics, vol. 2 (222), pp. 150—156.

9. Teall, J. L. (2018), *Financial Trading and Investing*. Second edition, Luiss Business School, Academic Press is an imprint of Elsevier, Rome, Italy.

10. Yahoo Finance (2024), "Bitcoin USD (BTC-USD)", available at: <https://finance.yahoo.com/quote/BTC-USD/> (Accessed 21 March 2025).

Стаття надійшла до редакції 28.03.2025 р.